

Datum 18 augustus 2024
Onderwerp Pleitnotitie hoorzitting nikkelverontreiniging Witveld

Kernboodschappen inhoudelijk:

- 1. Ernstige MOBIELE nikkelverontreiniging van de grond onder de galvano-afdeling.**

Het nikkel is als een zure (bevat boorzuur en wijnsteenzuur) nikkelzoutoplossing (nikkelsulfaat en nikkelchloride) in de grond gekomen. De nikkelzouten zijn goed oplosbaar in water en zullen zodoende, als ze (weer) in aanraking met water komen, oplossen en zich met de stroming van het grondwater verspreiden. De mobiliteit van de ernstige nikkelverontreiniging in de grond onder de galvano-afdeling is de verklaring voor het feit dat er een ernstige grondwaterverontreiniging ('nikkel-pluim') met enorme omvang is ontstaan richting noordnoordoostelijke richting. De omvang van deze nikkel-pluim is geschat op 50.000 kubieke meter.

Vaak komt nikkel als 'vast metaaldeeltje' voor in de bodem en lost het pas op onder zure omstandigheden. Mogelijk heeft men destijds verondersteld dat het een **statische** nikkelverontreiniging, in de grond onder de galvano-afdeling, betrof en heeft men zich niet afgevraagd waarom het grondwater in een gebied met een omvang van 50.000 kubieke meter zo gemakkelijk vervuild kon raken.
- 2. Nikkelpluim in noordnoordoostelijke richting is ontstaan door onttrekken grondwater door De Globe**

In onder andere het Besluit afwijzing handhavingsverzoek staat dat de nikkel-pluim zich tussen 2010 en 2022 niet meer heeft verspreid: *het I-contour lijkt smaller, vertoont bovenal geen verdere verspreiding in het front van de pluim in noordnoordoostelijke richting. Op basis van een nieuwe risicobeoordeling wordt geconcludeerd dat er sprake is van een stabiele eindsituatie trede 3.* Bij deze risicoschatting wordt helemaal vergeten dat de oorzaak van het ontstaan van de nikkel-pluim in noordnoordoostelijke richting, het onttrekken van grondwater was door ijzergieterij De Globe. Dit bedrijf was noordnoordoostelijk gelegen ten opzichte van de galvano-afdeling. Dit bedrijf bestaat al lang niet meer (gevestigd op het Witveldterrein in 1947 en gestopt in 2005) en zodoende is het logisch dat het front van de nikkel-pluim zich niet meer richting noordnoordoostelijk beweegt. Het is veel logischer dat het grondwater zich in de richting van de Maas (noordwestelijk) beweegt.
- 3. Zeer groot verschil tussen interventiewaarden van nikkel in grond en grondwater**

De interventiewaarde van nikkel in grond ($I = 100 \text{ mg/kg}$) verschilt erg van de interventiewaarde van nikkel in grondwater ($I = 75 \text{ } \mu\text{g/l}$), namelijk een factor 1300. Bij de aanname dat grond verontreinigd is met 100 mg nikkel per kg (dus op het niveau van de interventiewaarde) kan 1 kg met nikkel verontreinigde grond ongeveer 1300 liter grondwater ernstig verontreinigen. In 2010 is

plaatselijk 5200 mg nikkel in 1 kg grond aangetoond (ruim 50 keer boven de interventiewaarde)! Hiermee kan een enorme hoeveelheid grondwater worden verontreinigd.

4. **Hoeveelheid nikkel in de nikkelpluim is slechts een fractie van de hoeveelheid nikkel in de grond onder de galvano-afdeling**

In 2010 is de omvang van de mobiele nikkelverontreiniging in de grond onder de galvano-afdeling geschat op 2500 kubieke meter. Het is gemakkelijk uit te rekenen dat de hoeveelheid nikkel in de nikkelpluim slechts een fractie bedraagt van de hoeveelheid nikkel die in 2010 nog in de grond onder de galvano-afdeling aanwezig was.

5. **In het saneringsplan blijkt voor de nikkelverontreiniging in de GROND onder de galvano-afdeling GEEN actieplan te zijn opgenomen.**

Dit is onacceptabel! Het is niet bekend wat de reden is geweest voor het niet opnemen van een actieplan voor het saneren van de ernstig verontreinigde grond. De acties in het saneringsplan hebben slechts betrekking op de nikkel-pluim in noordnoordoostelijke richting. Een officieel evaluatierapport is nog niet gepubliceerd.

6. **In 2022 zijn veel te weinig grond-mengmonsters genomen**

De 3 (!) in 2022 geanalyseerde grond-mengmonsters waren alle nog ernstig met nikkel verontreinigd. Uit deze minimale hoeveelheid aan mengmonsters kan niet worden afgeleid of de nikkelverontreiniging in de grond is afgenomen of gelijk gebleven. Deze mobiele nikkelkern kan nog steeds heel veel grondwater ernstig verontreinigen.

7. **Er zijn geen betrouwbare en relevante grondwatermonsters genomen van het grondwater dat naar de Maas stroomt.** Er zal een grondige studie moeten worden gedaan naar de

stromingsprofielen van het grondwater ter plaatse, rekening houdend met het hoogteverschil tussen de nikkelkern en het waterpeil van de Maas (voor en na de stuw). De variaties in de grondwaterstanden (zeker van de afgelopen jaren) maken het sowieso noodzakelijk om een frequent monitoringplan op te stellen.

8. **Spreidingsrisico is waarschijnlijk veel meer dan 1.000 m³**

De enorme omvang (50.000 kubieke meter) van de nikkel-pluim maakt het onwaarschijnlijk dat de ernstige nikkelverontreiniging in de grond onder de galvano-afdeling, jaarlijks minder dan 1.000 kubieke meter nieuw bodemvolume sterk zal verontreinigen, zoals wordt beweerd in o.a. het Besluit afwijzing handhavingsverzoek. De grond onder de galvano-afdeling is namelijk nog steeds ernstig verontreinigd met nikkel. Als er tot aan het jaar 2010 al 50.000 kubieke meter nieuw bodemvolume sterk is verontreinigd, waarom zal dan ineens minder dan 1.000 kubieke meter nieuw bodemvolume sterk verontreinigen, terwijl de goed oplosbare en daarom mobiele nikkelkern in de grond onder de galvano-afdeling nog steeds aanwezig is?

9. **Nikkel is kankerverwekkend**

Nikkel behoort tot de zware metalen en de wateroplosbare nikkelzouten zijn kankerverwekkend bij inademing, blootstelling door inslikken of contact met de huid. Het is om deze reden onacceptabel dat grondwater met hogere nikkelgehalten dan de interventiewaarde wordt verontreinigd.

<https://roadmaponcarcinogens.eu/nl/facts/nikkel/>

Kernboodschappen juridisch:

1. Waarop baseert de gemeente de veronderstelling dat het hier een historische bodemverontreiniging betreft?

Volgens de gemeente gaat het hier om een historische bodemverontreiniging (een verontreiniging die vóór 1987 heeft plaatsgevonden) en de zorgplicht geldt niet voor historische bodemverontreinigingen. Er wordt echter nergens duidelijk aangegeven waarop de veronderstelling, dat het een historische verontreiniging betreft, is gebaseerd. Is het misschien het feit dat het bedrijf in 1966 is gestart? Het bedrijf opende haar deuren in september 1969. Is het bij de gemeente bekend in welk jaar de galvano-afdeling is opgestart?

2. Argumentatie dat het niet om een historische verontreiniging gaat

In 1990 is de betonvloer ter plaatse van de galvano-afdeling vervangen door een vloestofdichte vloer. Gelijktijdig is een deel van de verontreinigde grond in eigen beheer gesaneerd. Destijds werd beoordeeld dat de aangetroffen leemlaag op 2,0 à 2,5 m-mv als ondoordringbare barrière heeft gewerkt, waardoor werd aangenomen dat de verticale verspreiding is gestopt op deze diepte. De aangetroffen verontreinigde grond is tot de leemlaag (circa 2 m-mv) ontgraven en afgevoerd. Van de saneringswerkzaamheden zou geen evaluatierapport zijn opgesteld. In totaal zou circa 115 m³ grond zijn ontgraven en afgevoerd. Deze tekst is opgenomen in het Besluit van B&W van Venlo op grond van de Wet bodembescherming. Dit verhaal wijkt op belangrijke punten af van het verhaal van de milieudeskundige die destijds werkzaam was bij Egidius Janssen en deze sanering heeft begeleid. De verontreinigde grond is namelijk volledig verwijderd. Na het verwijderen van een hoeveelheid verontreinigde grond zijn telkens grondmonsters genomen en op nikkel geanalyseerd. Dit proces is herhaald totdat er geen nikkel meer gedetecteerd kon worden (ordegrootte van 1 mg/kg, dus vele malen lager dan de interventiewaarde van 100 mg/kg). Er is nooit een leemlaag bereikt of überhaupt waargenomen. Er is wel degelijk een evaluatierapport door de betreffende milieudeskundige in samenwerking met het saneringsbedrijf EcoService opgesteld. Dit evaluatierapport zou nog aanwezig moeten zijn in het archief van Egidius Janssen. In totaal is volgens deze milieudeskundige 421 m³ grond ontgraven en afgevoerd. Op basis van dit verhaal kan geconcludeerd worden dat de nikkelverontreiniging onder de galvano-afdeling in 1990 niet meer aanwezig was en dat de in 2010 aangetoonde nikkelverontreiniging pas **na 1990** is ontstaan.

Gelijktijdig (in 1990) met het vervangen van de vloer is ook een zeer geavanceerde nikkelterugwininstallatie in gebruik genomen. De galvano-afdeling heeft in die tijd ook Milieukeur, het nationale keurmerk, verkregen. Rond 1997 is de bedrijfsvoering van de galvano-afdeling door een 2/3-persoonsbedrijf overgenomen. Dit bedrijf heeft slechts tijdelijk gebruik gemaakt van de nikkelterugwininstallatie. De gebruikte nikkeloplossing (met nog 10 g nikkel per liter) werd hierna opgeslagen in twee 10 m³ tanks, die een keer per twee weken werden leeggemaakt en waarbij de nikkeloplossing in een tankwagen werd afgevoerd. De kans op het plaatsvinden van spills, nam door de ingebruikname van de twee tanks, sterk toe. Ook andere metingen maken het eveneens waarschijnlijker dat het grootste gedeelte van de nu aanwezige nikkelverontreiniging ná 1987 is ontstaan:

- o 1997: Grondwater concentratie Ni > T-waarde (45 µg/l), maar kleiner dan I-waarde (75 µg/l). T-waarde = Tussenwaarde, I-waarde = Interventiewaarde.
- o 2005: Grondwater concentratie Ni > I-waarde (75 µg/l).
- o 2009: Grondwater concentratie Ni > I-waarde (75 µg/l).
- o 2009: Ondergrond en bovengrond concentratie Ni > I-waarde (100 mg/kg).

Pleidooi van de Natuur en Milieufederatie Limburg:

Er moet een nieuw saneringsplan worden opgesteld waarin het volgende is opgenomen:

- a. De nikkelkern onder de galvano-afdeling moet **als eerste** worden weggenomen, zodat er geen nieuwe grondwaterverontreinigingen meer kunnen ontstaan.
- b. De nikkel-pluim in noordnoordoostelijke richting moet worden gesaneerd.
- c. Betrouwbare en relevante grondwatermonsters moeten worden genomen van grondwater dat naar de Maas stroomt, met in achtneming van de (variërende) stromingsprofielen van het grondwater ter plaatse. Met de verkregen meetresultaten moet een saneringsplan worden vastgesteld voor het grondwater richting Maas dat (mogelijk/waarschijnlijk) ernstig is verontreinigd met nikkel.